

ПРОГРАМА
ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА
ПРИБОЩАВАНЕ НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ
УЧЕБНА 2025/2026 ГОДИНА

I. Въведение

Съвременното училище е призвано да бъде не само институция за предаване на знания, но и пространство за развитие, подкрепа и пълноценна социализация на всички деца. В тази връзка ОУ „Ран Босилек“ – гр. Габрово изготвя настоящата **Програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на деца и ученици от уязвими групи за учебната 2025/2026 година**, която е част от цялостната стратегия на училището за развитие на приобщаващото образование.

Програмата се базира на принципа, че всяко дете има право на качествено образование, на уважение към своята индивидуалност и на равен шанс за успех в живота. Тя е изготвена в съответствие с националните и европейски политики за образование и интеграция, както и с редица ключови документи – **Закон за предучилищното и училищното образование, Наредба за приобщаващото образование, Закон за закрила на детето, Закон за защита от дискриминация, Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства**, както и международни конвенции за защита на правата на децата.

Програмата очертава мерките и дейностите, чрез които училището ще осигури подкрепяща среда за всички ученици, особено за тези от уязвими групи – деца със специални образователни потребности (СОП), хронични заболявания или увреждания, деца в риск, деца от етнически малцинства, деца-бежанци, деца-сиропиталища и полусираци, както и ученици с изяви дарби, които също имат нужда от специфична подкрепа, за да разгърнат пълния си потенциал.

II. Основни принципи и цели

Основни принципи

1. **Равнопоставеност и недискриминация** – всички ученици имат еднакво право на достъп до качествено образование и подкрепа, независимо от техния произход, етнос, религия, здравословно състояние или социален статус.
2. **Толерантност и уважение** – училището насърчава култура на взаимно уважение и сътрудничество между учениците, учителите и родителите, в която различията се възприемат като богатство, а не като пречка.
3. **Индивидуален подход** – признава се уникалността на всяко дете и се разработват индивидуални стратегии и програми, съобразени с конкретните му нужди и способности.
4. **Съхраняване на етнокултурното многообразие** – подкрепя се участието на деца от различни етнически и културни среди, като се създават възможности за изява на техните традиции, език и култура.
5. **Партньорство и споделена отговорност** – приобщаващото образование е възможно

само чрез активното взаимодействие между училище, семейство, институции и неправителствени организации.

Цели

- **Създаване на сигурна и подкрепяща училищна среда**, която мотивира учениците да учат, да се развиват и да участват активно в училищния живот.
- **Осигуряване на достъп до адаптирани и ефективни методи на обучение**, които да отговарят на индивидуалните възможности и потребности на учениците от уязвими групи.
- **Пълноценна интеграция и социализация** на учениците чрез участие в извънкласни дейности, клубове, проекти и инициативи, които развиват социални умения и самочувствие.
- **Превенция на отпадането от училище** чрез ранно идентифициране на проблемите и оказване на навременна помощ.
- **Развитие на личностния потенциал и дарби** – стимулиране на творческите, спортните и научните изяви на учениците.

III. Подкрепа за личностното развитие

1. Обща подкрепа

Общата подкрепа е насочена към всички ученици и цели да гарантира, че всеки един от тях има възможност да участва пълноценно в училищния живот. Тя се осъществява чрез:

- **Екипна работа на учителите и педагогическите специалисти** – редовни съвещания за обмен на добри практики, съгласуване на подходи за работа с класове и отделни ученици, съвместно решаване на проблеми. Това позволява изграждане на единна училищна политика за приобщаване.
- **Кариерно ориентиране** – чрез педагогически съветник и външни консултанти учениците получават подкрепа за избор на бъдеща професия, развиват умения за самооценка и изготвят лични кариерни планове.
- **Занимания по интереси** – осигуряват възможности за изява в различни области: наука, изкуство, спорт, технологии, гражданско образование. Чрез тях учениците развиват ключови компетентности и умения за работа в екип.
- **Библиотечно-информационна дейност** – достъп до безплатни учебници, книги и дигитални ресурси, насърчаване на четенето и информационната грамотност.
- **Здравна грижа** – организиране на профилактични прегледи, здравни беседи, кампании за здравословен начин на живот и превенция на зависимости.
- **Превенция на насилието и проблемното поведение** – изграждане на позитивен училищен климат, провеждане на тренинги за социални и емоционални умения, предоставяне на психологическа помощ при нужда, както и работа със семейството и общността при кризисни ситуации.
- **Допълнителни занимания за превенция на обучителни затруднения** – логопедична работа, уроци за ограмотяване, консултации по предмети. Специално внимание се обръща на учениците, за които българският език не е майчин.

2. Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа е индивидуализирана и се предоставя след задълбочена оценка на потребностите на ученика. Тя включва:

- разработване на **индивидуални образователни програми (ИОП)**;
- работа с **ресурсни учители, логопеди, психолози и рехабилитатори**;
- консултации и обучения за родителите, които да подпомогнат сътрудничеството между училището и семейството;
- партньорство със специализирани институции – Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование (РЦППЛР), социални служби, неправителствени организации.

IV. Очаквани резултати

При системно и целенасочено прилагане на програмата се очаква:

- повишаване на успеваемостта и активността на учениците от уязвими групи;
- намаляване на броя на отсъствията и риска от отпадане от училище;
- създаване на по-толерантна и подкрепяща училищна среда;
- по-активно участие на родителите в училищния живот;
- развитие на социалните и емоционални компетентности на учениците;
- стимулиране на даровити деца чрез състезания, олимпиади и творчески изяви.

V. Мониторинг и оценка

Реализацията на програмата ще се проследява чрез:

- регулярни отчети на екипа за личностно развитие;
- анализ на посещаемост, резултати от обучение и дисциплина;
- анкетиране на ученици, родители и учители за ефективността на предприетите мерки;
- изготвяне на годишен доклад и представянето му пред педагогическия съвет и директора.

VI. Програмата за равни възможности и приобщаване е документ, който очертава ясна визия за развитието на училището като общност, в която всяко дете е важно и подкрепено. Тя не е формална част от документацията, а жива система от мерки, която изисква постоянство, последователност и екипна работа. Успешното ѝ прилагане ще създаде една по-добра и справедлива образователна среда, в която учениците от уязвими групи ще могат да се развиват и реализират пълноценно.

ДЕЙНОСТИ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

№	Дейности	Срок	Отговорник
Мерки за осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие			
1.	Определяне на координатор за организиране и координиране на процеса на осигуряване на подкрепа за личностно развитие	септември 2025г.	директор
2.	Обсъждане на обобщената информация за индивидуалния напредък и необходимостта от конкретни мерки за обща подкрепа за личностно развитие	септември 2025г.	координатор, класни ръководители
3.	Планиране на дейности за обща подкрепа за личностно развитие в планове за часа на класа.	септември 2025г.	класни ръководители
4.	Екипна работа между учителите от даден клас за подпомагане на учебната дейност, по-ефективна работа в групата за ЦОУД и в часовете за консултации.	през учебната година	класни ръководители; учители по предмети и учител на група
5.	Анкетно проучване сред учениците и техните родители за установяване потребностите и желанията им и формиране на групи по занимания по интереси.	септември 2025г.	ръководители на групи
6.	Сформиране на групи за занимания по интереси, по проект „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“ и по проект „Образование за утрешния ден“	септември 2025 г.	ръководители на групи
7.	Включване на ученици в групи за преодоляване на обучителни затруднения, в т.ч по проект „Подкрепа за успех“ (ако училището е включено в идентифицираните училища с концентрация на ученици от уязвими групи).	септември 2025г.	ръководители на групи
8.	Осигуряване на взаимодействие и подкрепа в изпълнение на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст (РУО, Д „СП“, МКБППМН, МВР-ДПС и др.	Учебна 2025/2026 година	класни ръководители, педагогически съветник, екипи
9.	Целенасочена работа с родители на застрашени от отпадане ученици, за повишаване на родителския капацитет, за създаване на положително отношение към образованието, чрез различни ефективни форми на взаимодействие, алтернативни родителски срещи, адекватно включване в общи дейности.	Учебна 2025/2026 година	класни ръководители, педагогически съветник

10.	Организиране на: тематични срещи с успели хора от ромската общност. тематични срещи по повод отбелязване световния ден на ромите - 8 април; включване на ученици от уязвимите групи в „Ден на ученическото самоуправление“; изработване на информационни материали, постери, брошури в седмицата на толерантността.	Учебна 2025/2026 година	класни ръководители, педагогически съветник
11.	Осигуряване на допълнителна квалификация на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна образователна среда, включително за преподаване на български език на деца, за които той не е майчин; - участие в проектни обучения на МОН. Показване на добри практики и работещи модели и техники.	По плана за квалификаци я на педагогическ ите специалисти	ЗД по УД
12.	Дейности на училищната библиотека, свързани с изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация	Учебна 2025/2026 година	библиотекар, класни ръководители, учител по БЕЛ
13.	Осигуряване на постоянен достъп до спортната база на училището, компютърната зала и други ресурси на училището.	Учебна 2025/2026 година	учители по учебни предмети
14.	Кариерно ориентиране и консултиране на учениците от V-VII клас, свързано с избора на училище, профил, професия.	Учебна 2025/2026 година	педагогически съветник кариерен консултант от ЦПЛР
15.	Провеждане на консултации с напреднали ученици с цел подготовка за участие в олимпиади, състезания и конкурси. Включване в НП: „Ученически олимпиади и състезания“, модул „осигуряване на обучение на талантили ученици за участие в ученическите олимпиади“	Учебна 2025/2026 година	учители по предмети
16.	Награждаване на ученици за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност – при и по определен повод за поощрение по реда на ПДУ	Учебна 2025/2026 година	директор
17.	Изпълнение на мерки за превенция на агресията и тормоза. Оптимизиране на системата за дежурства с оглед недопускане на насилие и тормоз; отбелязване на Световен ден против тормоза в училище; Отбелязване „Денят на розовата фланелка“, като символ на недопускане на насилие и тормоз на територията на училището; Запознаване всички ученици с Етичния кодекс	Учебна 2025/2026 година	училищни екипи, УКС, кл. ръководители, педагогически съветник

	на училищната общност.		
18.	Подпомагане дейностите на училищния ученически съвет и ученическите класни съвети в подкрепа на ученици в риск от отпадане, решаване на конфликти, против тормоз и насилие и др. Запознаване с кампанията „Пази детето в Интернет“. „Не си сам“ Националната телефонна линия за деца 116 111	Учебна 2025/2026 година	УУС, УКС , педагогически съветник
19.	Изпълнение на съвместни дейности с Районен съд и районна прокуратура за повишаване на правната грамотност на учениците.	по график Учебна 2025/2026 година	класни ръководители
20.	Оказване на подкрепа , чрез: предоставяне на учебници (за ученици от V-VII кл.), устройства за включване в ОРЕС;	Учебна 2025/2026 година	ЗД по АСД, класни ръководители
Мерки за осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие			
1.	Идентифициране на ученици, на които да се предостави допълнителна подкрепа за личностно развитие.	Учебна 2025/2026 година	класни ръководители; педагогически съветник; ресурсен учител
2.	Извършване на оценка на потребностите на учениците със СОП или при идентифицирана необходимост	Учебна 2025/2026 година	училищни ЕПЛР
3.	Осигуряване на подкрепа на ученици със СОП от специалисти съобразно индивидуалните им потребности – ресурсен учител, логопед, психолог, педагог на ученици със зрителни затруднения.	Учебна 2025/2026 година	директор
4.	Осигуряване на кабинети и на образователни ресурси, техника и пр. за оказване на допълнителна подкрепа на учениците със СОП	Учебна 2025/2026 година	директор
5.	Включване на педагогическите специалисти в дейности за подобряване на уменията за работа с ученици със СОП, споделяне на добри практики.	По плана за квалификаци я на педагогическ ите специалисти Учебна 2025/2026 година	ЕКК
6.	Изпълнение на мерки за недопускане отпадане от училище (съгласно училищната програма за превенция на отпадането).	Учебна 2025/2026 година	училищни екипи; учители; педагогически съветник

7.	Стимулиране на личностни изяви на учениците с предоставена допълнителна подкрепа в училищни инициативи(състезания, конкурси и др.).	Учебна 2025/2026 година	училищни екипи; УКС, педагогически съветник
8.	Повишаване информираността на родителите: относно отговорността им в процеса на образование на децата им; за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и децата с увреждания.	на паралелкови родителски срещи Учебна 2025/2026 година	класни ръководители; педагогически съветник
9.	Обучение на педагогическите специалисти за работа с деца с аутизъм.	по график съгласно плана за квалификация Учебна 2025/2026 година	директор
10.	Допълнителна подкрепа на ученици с изяви дарби, чрез: взаимодействие с клубове и специалисти в научни области, в сферата на изкуствата и спорта за ранно откриване на талантите и способностите на всеки ученик и насърчаване на развитието и реализацията им чрез училищни екипи за подкрепа; осигуряване на морална и материална подкрепа за ученици с изяви дарби за високи постижения в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта; популяризиране на постиженията на изяви учени, споделяне на добрия пример.	Учебна 2025/2026 година	

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Гарантиране на достъпа на всеки ученик до подкрепа за личностно развитие, в зависимост от неговите индивидуални потребности, с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на обучение и приобщаване и на необходимостта от подходяща подкрепа.

Постигане на равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички ученици заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат при ученето и научаването и при участието им в дейността на училището.

Сътрудничество между всички участници в процеса на предоставяне на подкрепа за личностно развитие – училището, ученикът, семейството и общността.

Настоящата програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на ученици от уязвими групи е обсъдена и приета с Протокол № 09/12.09.2025г. от заседание на Педагогическия съвет с участието на представители на Обществения съвет на училището и е утвърдена със Заповед № РД-595А/12.09.2025 г. на директора.